

ONDERSTEUNINGSPLAN

Leerlingenzorg op Het Rhedens

1

Dit zorgplan is een praktische uitwerking van het leerlingbegeleidingsplan voor de locatie De Tender, school voor praktijkonderwijs.

september 2016

Beppie Boumans

Inhoud

ONDERSTEUNINGSPLAN	1
Leerlingenzorg op Het Rhedens	1
Dit zorgplan is een praktische uitwerking van het leerlingbegeleidingsplan	1
voor de locatie de Tender, school voor praktijkonderwijs.....	1
Hoofdstuk 1	4
1.1 Inleiding.....	4
1.2 Uitgangspunten	5
Hoofdstuk 2	6
Hoofdstuk 3	7
3.1 Zorgfase 1: de stevige basis.....	7
3.2 Zorgfase 2: Steun waar nodig.....	8
3.3 Zorgfase 3: Speciaal waar het moet.....	8
Hoofdstuk 4.....	9
4.1 de stevige basis (eerste lijn)	9
4.1.1 Mentor.....	9
4.1.2 Vertrouwenspersoon (counselor).....	11
4.1.3 Zorgcoördinator (ondersteuningscoördinator)	11
4.1.4 Stages	11
4.1.5 Pesten	12
4.1.6 Leefstijl.....	12
4.1.7. Rots en Watertraining.....	13
Rots en Water thema's.....	13
4.1.8 Taal- en Rekenbeleid	13
4.2 Steun waar nodig (tweede lijn)	13
4.2.1 Uitdagingsgroep	14
4.2.2 RT (remedial teaching) en NT2 begeleiding.....	14
4.2.3 Individuele begeleiding	14
4.2.4 Jongens en meidengroep	14
4.2.5 School video interactie begeleiding (SVIB).....	15
4.2.6 Onderwijs Zorg Steunpunt (OZS).....	15
4.2.7 Onderwijsgeneralist.....	15
4.2.8 Orthopedagoog.....	16
4.3 Speciaal als het moet (derde lijn)	16

4.3.1 Onderwijs Zorg Centrum (OZC).....	16
4.3.2 Zorg Advies Team (ZAT).....	16
4.3.3 Leerplicht.....	17
4.3.4. JB Gelderland (Jeugdbescherming en -reclassering) en gemeente	17
4.3.5 Schoolmaatschappelijk werk (SMW).....	17
4.3.6 GGD, jeugdarts en schoolverpleegkundige	18
4.4 Zorgkaart	18
Hoofdstuk 5	19
5.1 Clusters	19
Bijlage Overzicht	20

Hoofdstuk 1

Voorwoord

1.1 Inleiding

Het Rhedens de Tender is een school voor praktijkonderwijs. Alle leerlingen behoren tot de categorie “moeilijk lerend”. Voor hen is het behalen van een diploma in een reguliere VO-school niet mogelijk. In tegenstelling tot de andere vormen van regulier Voortgezet Onderwijs leidt de opleiding dan ook niet op voor een eindexamen. De school heeft de opdracht om de leerlingen rechtstreeks toe te leiden naar arbeid.

Het onderwijsconcept van de school wil uitvoering geven aan haar missie en visie:

- een levensechte leeromgeving creëren die afgestemd is op de jongere met ruimte voor persoonlijke ontwikkeling;
- het aanleren van algemene competenties, gericht op het zelfstandig functioneren in de maatschappij;
- het verwerven van specifieke competenties, gericht op deelname aan het arbeidsproces.

De aanpak is erop gericht samen met de leerling te zoeken naar en te werken aan een uitstroomprofiel dat rekening houdt met het talent en de belangstelling van de leerling en dat past bij de individuele persoonlijke kwaliteiten van de leerling. Dat vereist maatwerk dat uitdaagt en aansluit bij de leer- en ontwikkelvraag en bij de mogelijkheden van de leerling.

De inspanningen zijn erop gericht zo optimaal mogelijk maatwerk voor de leerling te realiseren en een goede doorstroom naar vervolgonderwijs of arbeidsmarkt te bewerkstelligen.

De Tender probeert elke leerling onderwijs te bieden dat aansluit bij zijn passie en zijn persoonlijke kwaliteiten. Doel daarvan is dat elke leerling een passende plaats op de arbeidsmarkt verwerft die hij tevens behoudt.

Praktijkonderwijs

De doelgroep van de school bestaat uit jongeren van 12 tot 18 jaar, voor wie het behalen van een diploma in het voortgezet onderwijs of een andere (start)kwalificatie voor de arbeidsmarkt vanwege hun leerproblematiek niet mogelijk is; ‘de Tender’ stimuleert haar leerlingen om zoveel mogelijk het beste uit hun persoonlijke capaciteiten en mogelijkheden te halen en hun wensen (hun ‘passie’) nate streven.

Na het doorlopen van het praktijkonderwijs op ‘de Tender’ kunnen leerlingen zelfstandig en volwaardig participeren in de maatschappij. Ze zijn in staat, op eigen manier, te werken, te wonen, hun vrije tijd zinvol te besteden en burger te zijn.

Om dit te kunnen, moeten leerlingen een aantal algemene competenties ontwikkelen en daarnaast een aantal specifieke, gerelateerd aan het beroep dat bij hen past. Het onderwijs op ‘de Tender’ gaat daarbij uit van de individuele mogelijkheden en talenten van de leerlingen.

‘De Tender’ bereidt haar leerlingen rechtstreeks voor op arbeid. Dat kan zijn op een reguliere arbeidsplek, in een beschermde werkplek of in combinatie met een vervolgopleiding op het ROC. Daarbij kijken wij bij het onderwijsaanbod echter verder dan ‘werken’ alleen. Het onderwijs op ‘de Tender’ richt zich op de domeinen ‘werken’, ‘wonen’, ‘vrije tijd’ en ‘burgerschap’.

Een leerling die 'de Tender' verlaat, weet dat hij binnen zijn mogelijkheden maximaal kennis heeft vergaard en competenties heeft ontwikkeld in het kader van het door hem gewenste beroepenveld. Hij heeft dit gedaan via een actieve deelname aan en invloed op zijn eigen leerroute. In de lessen wordt daarbij voortdurend rekening gehouden met zijn individuele mogelijkheden en capaciteiten.

'De Tender' realiseert haar missie door systematisch en doelgericht te werken aan individuele leertrajecten. Deze sluiten aan op het ontwikkelingsniveau en de mogelijkheden van de leerling. Ze zijn ook gericht op de competenties die gevraagd worden om deel te nemen aan de maatschappij

1.2 Uitgangspunten

- Het leerling begeleidingssysteem biedt alle leerlingen onderwijs en begeleiding op maat
- Leerlingen en medewerkers houden rekening met algemeen aanvaarde eisen over de omgangsvormen
- Elke leerling moet zich prettig en veilig kunnen voelen
- Er is een goede samenwerking tussen leerlingen, ouders en school
- De leerling wordt actief betrokken bij het bepalen van de wijze waarop de begeleidingvorm krijgt
- Alle medewerkers hebben een rol in de leerlingbegeleiding
- School stimuleert ontwikkelingskansen voor leerlingen
- Mentor is de spil in de begeleiding van de leerlingen
- Elke leerling heeft een eigen ontwikkelingsplan (Individueel ontwikkelingsplan, vanaf nu IOP)
- Elke leerling is uniek

Hoofdstuk 2

Doelen van een zorgplan

Dit document heeft tot doel op praktische wijze zowel de mogelijkheden als de beperkingen van de zorg aan te geven. De leerlingenzorg richt zich niet alleen op het achteraf ingrijpen bij studie- en gedragsproblemen, maar ook op het signaleren en voorkomen ervan.

Naast de mondelinge communicatie hierover is er behoefte aan een schriftelijk document, dat iedereen op de hoogte stelt van de gewoontes en afspraken binnen de leerlingenzorg.

In het zorgplan staat tevens de planning op de korte en de lange termijn.

Het laatste doel is de samenwerking te bevorderen binnen het gehele schoolteam.

Hoofdstuk 3

Zorgfasen en begeleidingsstructuur

Alle leerlingen hebben recht op aandacht als iets goed gaat, maar zeker ook als iets minder goed gaat. We hebben het dan niet alleen over schoolse zaken, maar ook over de leerling zelf of als er iets is in de thuissituatie. Die basiszorg is verweven in het gehele schoolsysteem.

Uitgangspunt op Het Rhedens is dat de begeleiding van en de zorg voor de leerlingen op de eerste plaats een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van docenten, ouders en school. De school hecht daarbij aan een systematische aanpak met gebruikmaking van deskundigen binnen en buiten de school.

Om goed de ontwikkelingen van de leerlingen te kunnen volgen en vast te leggen wordt er voor elke leerling een eigen IOP geschreven. Dit gebeurt met behulp van Presentis (een digitaal leerlingvolgsysteem waaruit ook een individueel ontwikkelingsplan geschreven wordt, zie ook bijlage 1).

Aan de hand van maandelijks terugkerende intensieve coaching gesprekken wordt samen met of door de leerlingen hun IOP gevuld. In het IOP staat te lezen aan welke doelen de leerling werkt. Dit staat ook in de doelenagenda die de leerling elk lesuur invult. Informatie vanuit docenten wordt weergegeven in de vorm van werkhouding en tips en tops. Ook wordt het behalen van competenties aangegeven in het IOP. Het streven is dat ouders hierbij nauw betrokken worden doordat ze het IOP van hun zoon/dochter elk moment vanuit huis kunnen inzien. Ouders zijn ook onmisbaar bij de IOP besprekingen, omdat zij een belangrijke schakel zijn in het leerproces van hun zoon/dochter vanwege de stimulans vanuit thuis.

In de begeleidingsstructuur zijn drie zorgfasen te onderscheiden. De zorgfasen lopen parallel met de zorgfasen van de andere scholen binnen het samenwerkingsverband. Hieronder worden de zorgfasen uitgebreid besproken (zie ook bijlage 2: Communicatieschema/werkwijze begeleiding (zorg)leerlingen).

3.1 Zorgfase 1: de stevige basis

Daar waar gesproken wordt van basiszorg gaan we uit van de omschrijving zoals terug te vinden is in bijlage 3: basis ondersteuningsprofiel 'Dialogschool'.

De stevige basis is de dagelijkse begeleiding door de vakdocenten en de mentor en is gericht op het voorkomen en signaleren van stagnaties in het ontwikkelingsproces van individuele en groepen leerlingen. Docenten en mentor zijn zelf in staat om de gesignaleerde problemen bij leerlingen aan te pakken en op te lossen. Docenten spelen in op de onderwijsbehoefte van de leerlingen (preventie). Er is binnen het team zeer regelmatig afstemming rondom de leerlingen.

Als praktijkdocenten en mentoren zelf niet meer in staat zijn om de leerling te begeleiden, wordt de leerling aangemeld bij het zorgteam. Soms is de basiszorg niet voldoende voor een leerling. Gelukkig kunnen mentoren, leerlingen en ouders dan een beroep doen op het zorgteam van de school. Dat zorgteam is kleinschalig van samenstelling en is vooral gericht op het bieden van persoonlijke zorg op maat.

De leerling wordt begeleid door de mentor, zorgcoördinator, de remedial teacher, de orthopedagoog en de vertrouwenspersoon. Indien nodig kan de schoolmaatschappelijk werker, de leerplichtambtenaar of de jeugdarts ook ingeschakeld worden om probleem op te lossen.

3.2 Zorgfase 2: Steun waar nodig

Steun waar nodig wordt ingezet als de basiszorg niet (meer) voldoet. Het betreft activiteiten voor (groepen) leerlingen die net iets meer nodig hebben dan de rest. Het zijn activiteiten die de school niet standaard voor elke leerling biedt, maar die wel snel toegankelijk zijn binnen de school.

Hieronder valt ook het Onderwijs Zorg Steunpunt (OZS). Binnen het OZS wordt besproken hoe de leerling het beste ondersteund kan worden. Dit kan binnen de school door de mentor of door medewerkers van het zorgteam. Een leerling wordt middels een aanmeldformulier aangemeld bij het OZS. De zorgcoördinator is de poort naar het OZS. Zij bepaalt in samenspraak met de mentor en de directeur of een leerling besproken wordt in het OZS en brengt de leerling in. De zorgcoördinator zorgt voor de agenda van een OZS-bijeenkomst.

3.3 Zorgfase 3: Speciaal waar het moet

De extra ondersteuning komt in beeld als blijkt dat de geboden ondersteuning na evaluatie niet voldoende is. Het betreft het verlenen van specifieke zorg waarvoor binnen het Rhedens niet de benodigde deskundigheid of condities voorhanden zijn, zodat externe instanties worden ingeschakeld zoals de schoolmaatschappelijk werker, de jeugdarts, de ambulante hulpverlener van het Onderwijs Zorg Centrum (OZC) of andere hulpverlening.

De leerling kan ook (op een ander manier) tijdelijk geholpen worden binnen het Samenwerkingsverband Zutphen. Het Onderwijs Zorg centrum heeft een schakelklas.

Soms is een leerling meer gebaat bij definitieve plaatsing in een ander onderwijstype of een andere school.

Hoofdstuk 4

Uitwerking begeleidingsstructuur

4.1 de stevige basis (eerste lijn)

De stevige basis is de basiszorg die in de hele school (uitgaande van het ondersteuningsprofiel Dialoogschool zie bijlage 3) in elke klas aan alle leerlingen gegeven kan worden. Bij basiszorg gaat het om het volgen van de leerling, het in beeld hebben en inspelen op de didactische behoeften van de leerling, het pedagogisch klimaat, het welbevinden en sociaal-emotionele ontwikkeling en de deskundigheid van docenten.

4.1.1 Mentor

De mentor van een klas is de centrale persoon voor de mentorleerlingen en hun ouders.

De taken van de mentor kunnen als volgt worden ingedeeld:

- Zorg voor de individuele leerling
- Zorg voor de groep
- Contact met de ouders
- Contact met collega's
- Contact met zorgteam en/of externen bijv. basisscholen

Zorg voor de individuele leerling

- De mentor is het eerste aanspreekpunt voor de leerling;
- Hij is op de hoogte van de informatie uit het onderwijskundig rapport en het leerlingvolgsysteem en houdt het systeem ook gedurende het schooljaar bij;
- Hij is de coach van de leerling. De mentor kijkt en luistert goed naar zijn leerling. Bevraagt hem en vraagt dóór. Hij nodigt zijn leerling uit te praten en geeft hem daarvoor veelruimte. De mentor helpt de leerling zijn eigen ontwikkeling te stimuleren, houdt deze in de gaten en neemt zo nodig maatregelen;
- De mentor is begeleider. Samen ontdekken welke route het beste past bij de leerling, wat goed gaat en waar nog aan gewerkt kan worden. Hij begeleidt de leerling dus op sociaal, emotioneel en didactisch gebied;
- Hij is ook vertrouwenspersoon: Soms gaan er dingen wat minder lekker op school en/of thuis. Met vragen en/of problemen kan de leerling altijd bij zijn mentor terecht. Meestal zijn gesprekken met de mentor voldoende, maar soms is er meer hulp nodig. Dan kan er een beroep gedaan worden op het zorgteam.
- Hij houdt het verzuim van individuele leerlingen bij;
- Hij bemiddelt in conflicten tussen leerlingen;
- Hij treft regelingen in geval van ziekte van een leerling;
- Hij besteedt extra aandacht aan nieuwe leerlingen;
- Hij is verantwoordelijk voor het IOP (Individueel Ontwikkelingsplan).

Zorg voor de groep

- De mentorgroep is 'het hart' van 'de Tender'. De mentorgroep is de vaste groep van de leerling, de basis waar hij 'thuishoort', ervaringen deelt en waar vanuit hij leert en zich ontwikkelt. De leerling begint elke schooldag ook in deze groep. Hij leert zijn klasgenoten goed kennen, omdat ze gedurende hun hele schoolperiode deel uitmaken van dezelfde mentorgroep. De mentorgroep heeft een eigen ruimte en één of twee vaste mentoren.
- Tijdens de mentoruren wisselen de leerlingen ervaringen uit en leren van elkaar en met elkaar, werken zij aan hun eigen plannen en voeren zij mentorgesprekken met hun mentor over hun persoonlijke leerplan (IOP in Presentis).
- De mentor:
  - Bevordert de sociale verhoudingen binnen de groep;
  - Is verantwoordelijk voor het aanleveren van het IOP;
  - Controleert het leerlingvolgsysteem en handelt bijzonderheden daarin af;
  - Geeft zijn mentorgroep "leefstijllessen" ter bevordering van de sociale vaardigheden;
  - Is aanwezig tijdens activiteiten van de mentorklas.

Contact met ouders

- De mentor is voor de ouders het eerste aanspreekpunt.
- Hij maakt voor alle leerlingen van zijn mentorgroep een IOP. Dit handelingsplan wordt 2x per jaar samen met de leerling en zijn ouders besproken en ondertekend.
- De mentor neemt bij zorg over resultaten en welbevinden contact op met thuis.
- Mentoren bezoeken alle leerlingen die in het eerste en tweede leerjaar van 'de Tender' zitten. Deze bezoeken worden voor de kerstvakantie gerealiseerd. Bij andere leerjaren worden huisbezoeken gepland bij behoefte vanuit school en/of thuis. Huisbezoek zorgt voor een meer volledige 'kijk' op de leerling en nauw contact tussen ouders, leerling en mentor.

Contact met collega's

- De mentor informeert indien nodig docenten, de directeur en de zorgcoördinator over individuele leerlingen of de mentorgroep;
- Hij bereidt het IOP overleg voor;
- Hij zorgt aan het eind of aan het begin van het schooljaar voor een zorgvuldige overdracht van zijn mentorinformatie aan de nieuwe mentor.
- De mentor is op de hoogte van de ontwikkelingen op stage. Dit doet hij door het onderhouden van contacten met de stagecoördinator en daar waar nodig ook met het stageadres van de leerling.

Contact met het zorgteam en/of externen

- De mentor levert informatie aan en overlegt met het zorgteam bij een doorverwijzing naar het onderwijszorgsteunpunt (OZS);
- De mentor heeft contact met de leerkracht van groep 8 van de basisschool wanneer dit nodig is;
- De mentor levert informatie aan en overlegt met de zorgcoördinator bij een doorverwijzing naar de schoolarts.

Keuzebegeleiding

- De mentor begeleidt de leerling bij het maken van de noodzakelijk keuzes op het gebied van de uitstroomrichting. Dit gebeurt o.a. door het afleggen van bedrijfsbezoeken in het 2de leerjaar.
- Tijdens diverse mentorgesprekken gedurende de hele schoolloopbaan staat het maken van keuzes centraal.

4.1.2 Vertrouwenspersoon (counselor)

Op elke school komen leerlingen voor met problemen waardoor hun functioneren en hun resultaten nadelig worden beïnvloed. Met een aantal problemen kan de leerlingen bij de eigen mentor of een vakdocent terecht. Bij andere problemen kunnen zij hulp nodig hebben van een vertrouwenspersoon. Het kan dan gaan om ernstige problemen zoals ongewenste intimiteiten, machtsmisbruik, verslaving, pesten, mishandeling en seksueel misbruik. De vertrouwenspersoon die ook door een docent kan worden geraadpleegd richt zich niet direct op het oplossen van een probleem, maar hij zorgt voor een eerste opvang, biedt een luisterend oor en bemiddelt tussen leerlingen of personeelslid en hulpverlenende instanties. De vertrouwenspersoon heeft een signaleringspositie en geeft waar nodig een signaal naar de schoolleiding.

4.1.3 Zorgcoördinator (ondersteuningscoördinator)

De zorgcoördinator heeft zicht op de geboden zorg op school en houdt zich bezig met de leerlingbegeleiding. Hij regelt en ziet toe op de uitvoering en begeleiding van de zorgleerling (de leerling die extra ondersteuning nodig heeft). Daarnaast houdt hij zich bezig met preventie. De zorgcoördinator is de contactpersoon voor het samenwerkingsverband en externen. Hij houdt de veranderingen in de zorg bij en heeft een adviserende rol naar de directie. Hij signaleert de behoefte aan scholing en neemt maatregelen ter voorkoming van het ontstaan van problemen. Tenslotte bewaakt hij het zorgproces. Hij beheert de afspraken die zijn gemaakt ten aanzien van leerlingenzorg. De zorgcoördinator maakt onderdeel uit van het Onderwijs Zorg Steunpunt en het zorgteam op school.

4.1.4 Stages

Een leerling leert veel in realistische situaties, in de 'echte wereld'. Stages bij bedrijven of instellingen vormen dan ook een onmisbaar onderdeel van de opleiding. Deze buitenschoolse ervaringen sluiten aan bij het leerplan van de leerling. De stages staan niet alleen in het teken van arbeidsvoorbereiding, maar zijn ook gericht op de ontwikkeling van algemene competenties (sociale vaardigheden, communiceren, onderzoeken) en persoonlijke kwaliteiten.

Stages hebben tot doel de leerlingen door middel van een op hen toegesneden programma voor te bereiden op een plek op de arbeidsmarkt:

- a. in een beschermde werksituatie (dagbesteding)
- b. op de vrije, voornamelijk regionale, arbeidsmarkt. Leerlingen kunnen een beroep doen op de participatiewet. Zo kunnen ze in aanmerking komen (via de gemeente) voor een jobcoach en/of diverse subsidiemaatregelen.
- c. in een leer/werksituatie (BBL-traject of BOL-traject ROC).
- d. in een duaal traject met betaalde stage.

Naast het volgen van een programma voor aangepaste basisvorming in de beginjaren van het Praktijkonderwijs, waarin naast de theorie ook de werkhouding benadrukt wordt, vormen zelfstandigheidstraining en sociale vaardigheidstraining een belangrijk onderdeel van de voorbereiding van leerlingen op hun toekomstige situatie. Bij de derdejaars leerlingen is er de mogelijkheid om met een stage-assessment te bekijken of een leerling toe is aan het lopen van externe stage.

De toespitsing op de maatschappelijke werkelijkheid zal vanaf klas 3 steeds meer toenemen. Stage lopen is voor de leerlingen van het praktijkonderwijs een ideale en onmisbare manier om:

- kennis te maken met en te wennen aan arbeid
- op te doen van werkervaring
- een oriëntatie op diverse werksituaties te krijgen
- een goede werkinstelling en een goede werkmentaliteit aan te kweken of verder te ontwikkelen
- meer begrip te krijgen voor wat werk en werken werkelijk inhoudt
- sociale vaardigheden verder te ontwikkelen
- te leren samenwerken met anderen en te leren omgaan met collega's
- de eigen (hand)vaardigheden in diverse bedrijfstakken verder te ontwikkelen
- de kans op het verkrijgen van werk na de school periode te vergroten
- zich te kunnen handhaven als werknemer

4.1.5 Pesten

Pesten is het gedrag waarbij één persoon herhaald en gedurende langere tijd door een of meerdere anderen bejegend wordt op manieren die leiden tot fysieke verwonding en/of psychisch lijden. Dit kan variëren van woordgrapjes tot structureel geweld. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Een pestprotocol is een handelingsplan voor de school. Hierin wordt vastgelegd welke stappen de school gaat zetten in het geval van pesten: Met wie wordt er gepraat, wie zijn daarbij en wat is de volgende stap.

Zie bijlage 4 voor het pestprotocol.

Zie bijlage 5 voor de richtlijnen sociale media.

4.1.6 Leefstijl

In het onderwijs op 'de Tender' gaat het om het begeleiden van leerlingen naar zelfverantwoordelijkheid, rekening houdend met hun mogelijkheden, verschillen en beperkingen. Sfeer, omgangs- en gedragsregels op 'de Tender' zijn nadrukkelijk gebaseerd op respect voor de ander (zie bijlage 6).

Leerlingen in het praktijkonderwijs verdienen speciale aandacht. In een snel veranderende maatschappij is een toenemende behoefte om jongeren weerbaar en sociaalvaardig te maken. Zeker voor jongeren in het praktijkonderwijs is het belangrijk oefenkansen te creëren binnen school zodat ze erbuiten makkelijker integreren.

Op praktijkschool de Tender wordt gewerkt met de methode Leefstijl. De doelen van Leefstijl zijn:

- opbouwend sociaal gedrag bij kinderen en jongeren ontwikkelen en stimuleren;
- positieve betrokkenheid stimuleren van kinderen en jongeren thuis, op school, met vrienden en in de gemeenschap; een gezonde leefwijze aanmoedigen.

Opbouwend gedrag ontwikkelen. Daarvoor moeten jongeren zelfvertrouwen, een positief zelfbeeld en verantwoordelijkheidsgevoel krijgen. Maar ze moeten ook kritisch leren denken, leren hoe ze

problemen oplossen of keuzes maken. Kortom: leren hoe ze constructief met andere mensen kunnen omgaan.

Positieve betrokkenheid. Verbondenheid met anderen en met de gemeenschap is een belangrijke factor in de persoonsontwikkeling. De bovengenoemde vaardigheden en gedragingen gedijen alleen in een goede relatie met de omgeving: thuis, op school, met vrienden, in de gemeenschap.

Een sterkere band met anderen leidt tot grotere betrokkenheid en meer contacten, tot deelname aan zinvolle en waardevolle sociale activiteiten en tot de overtuiging dat het welzijn van alle mensen belangrijk is. In de leerjaren 1 tot en met 3 staat wekelijks een leefstijl activiteit op het rooster.

4.1.7. Rots en Watertraining

In het eerste leerjaar wordt Rots en Water integraal aangeboden. In hogere leerjaren wordt naar behoefte ook individueel Rots en Water aangeboden.

Het eerste half jaar wordt Rots en Water aan de gehele groep aangeboden. Na de kerstvakantie wordt de groep opgesplitst in twee groepen. De groepen worden gemaakt op deelnamegedragen leervraag. Afhankelijk van de groep en/of hulpvraag kan dit moment verschoven worden.

Rots en Water is een psycho-fysieke training voor zowel jongens als meiden. Dit betekent dat vaardigheden op de eerste plaats via fysieke oefeningen worden aangeboden, waarna een transfer wordt gemaakt naar sociale en mentale vaardigheden. Rots en Water kan worden beschouwd als een weerbaarheidsprogramma, maar dan één dat zich onderscheidt van andere programma's door zijn meervoudige doelstelling en het brede pedagogisch perspectief waarbinnen de training van weerbaarheid een wezenlijke, natuurlijke functie vervult.

13

Rots en Water thema's:

- Gronden, centreren en richten van de aandacht.
- Lichaamsbewustzijn, zelfbewustzijn, emotioneel bewustzijn en zelfbewustzijn ontwikkeling.
- Fysieke communicatie vormen(non-verbale communicatie)
- De rots en waterhouding

Daar waar nodig kan op individuele basis de training worden voortgezet.

4.1.8 Taal- en Rekenbeleid

Op de Tender wordt gewerkt volgens een taal- en rekenbeleid. Aangezien er steeds meer eisen worden gesteld op taal- en rekengebied, is er in 2013 een werkgroep opgesteld die onderzoek heeft gedaan naar een beleid en geschikte taal- en rekenmethodes voor het praktijkonderwijs. Dit is concreet vertaald naar een RGA doorlopende leerlijnen. De leerlijnen voor taal en rekenen zijn te vinden in bijlage 7.

4.2 Steun waar nodig (tweede lijn)

Onder deze steun vallen alle activiteiten binnen de school die extra, naast de basisaanpak voor alle leerlingen, nodig zijn om leerlingen met succes hun schoolloopbaan te laten volgen. Het gaat dan om extra inzet of extra activiteiten die nodig zijn om tegemoet te komen aan de extra

onderwijs(zorg)behoefte van (een deel van) de leerlingen. Hieronder volgt een opsomming van de geboden basispluszorg binnen de Tender.

4.2.1 Uitdagingsgroep

Aan leerlingen met meer dan gemiddelde mogelijkheden bieden we extra uitdagingen aan. Door middel van toetsgegevens wordt bepaald welke leerlingen hiervoor in aanmerking komen. Diverse keren in de week werken deze leerlingen met uitdagingsmateriaal. Dit aanbod is op verschillende vakgebieden (o.a. Nederlands, Engels, Wiskunde).

Op deze manier wordt de kans op het maken van een IVIO examen op hoger niveau en een eventuele instroom naar het ROC vergroot.

4.2.2 RT (remedial teaching) en NT2 begeleiding

Daar waar een leerling vastloopt in het dagelijkse leven als gevolg van tekorten op didactisch vlak, kan RT (remedial teaching) aangeboden worden. Te denken valt bijvoorbeeld aan klokkijken, rekenen met geld, inhoudsmaten of woordenschat. Ondersteuning kan geboden worden voor een periode van 7 á 8 weken. Hierna wordt bekeken of verdere training zinvol is.

Gezien de veranderende doelgroep, is recent gestart met NT2 begeleiding. Dit is begeleiding voor jongeren waarbij Nederlands de tweede taal is. Tijdens de begeleiding wordt gewerkt aan praktische woordenschat, die in het belang is om het onderwijs te kunnen volgen.

De mentor en de zorgcoördinator kijken samen wie in aanmerking komt voor bovenstaande begeleiding.

14

4.2.3 Individuele begeleiding

In situaties waarbij sprake is van bijv. ADHD-problematiek, gedragsproblemen of wanneer het in de thuissituatie niet lekker loopt, kunnen er individuele gesprekken plaatsvinden met de orthopedagoog verbonden aan school.

4.2.4 Jongens en meidengroep

Gedurende 8 bijeenkomsten (ongeveer anderhalf uur per bijeenkomst) wordt in een jongens- of meidensamenstelling gepraat over diverse onderwerpen, zoals seksuele voorlichting, loverboys, assertiviteit, sociale omgangsvormen.

Een groep bestaat uit max. 6 leerlingen die een hulpvraag hebben op een of meerdere van de bovenstaande gebieden. Deze hulpvraag kan door zowel de leerling als door de mentor worden aangegeven.

Leerlingen uit elk leerjaar kunnen deelnemen. Van belang is echter wel dat wordt aangesloten bij het sociale ontwikkelingsniveau van de groep.

Door de groepsleiding wordt o.a. gebruik gemaakt van SoVa materiaal van MEE. Daarnaast is er divers voorlichtingsmateriaal aanwezig, waarvan zij gebruik kunnen maken.

Tijdens de bijeenkomsten is het belangrijk dat de groepsleiding zijn aanbod afstemt op de hulpvraag van de leerlingen. Door ook aan te sluiten op hun sociale ontwikkeling is er een grotere kans op succes.

Om voor een veilige en ontspannen setting te zorgen wordt bij deze bijeenkomsten thee en wat lekkers gepresenteerd. Daarnaast zijn er afspraken over dat persoonlijke inbreng van de deelnemers

niet naar buiten mag worden geventileerd. Tevens dienen de deelnemers elkaars inbrengte respecteren en niet af te wijzen.

4.2.5 School video interactie begeleiding (SVIB)

De afkorting SVIB staat voor School Video Interactie Begeleiding en is een vorm van begeleiding waarbij SVIB een methode is. SVIB is een praktisch middel voor begeleiders om leerkrachten en leerlingen te ondersteunen in de onderwijsleersituatie.

Aan de hand van korte video-opnames wordt de interactie tussen leerkracht en leerling(en) geanalyseerd. Videobeelden geven niet alleen zicht op interactie tussen leerkracht en leerlingen en leerlingen onderling, maar ook het klassenmanagement (structuur) en de instructie (didactiek) wordt hierop zichtbaar. Via analyse van beeldmateriaal wordt de interactie tussen leerkracht en leerling(en) uiteengezet in concreet waarneembaar gedrag.

De ervaring leert dat beelden veel "inzicht" geven. Inzicht in eigen sterke vaardigheden, maar ook in leerpunten. Vanuit dit inzicht worden bestaande en nieuwe vaardigheden ontwikkeld (zie ook bijlage 8).

4.2.6 Onderwijs Zorg Steunpunt (OZS)

Elke zorgleerling (met en zonder clusterindicatie) zal - met extra ondersteuning – in staat zijn diens onderwijsprogramma te volgen binnen het regulier voortgezet onderwijs. Om deze leerlingen met speciale onderwijsbehoeften zo goed mogelijk te begeleiden binnen het voortgezet onderwijs, heeft de Tender een steunpunt binnen de school ingericht. Het steunpunt wordt bemenst door de zorgcoördinator, orthopedagoog, de onderwijsgeneralisten, de schoolmaatschappelijk werker en een gezinsgeneralist vanuit het OZC. Het steunpunt komt elke twee weken bij elkaar om leerlingen te bespreken en actie te ondernemen. Het steunpunt maakt structureel deel uit van de zorgstructuur van de school. Het OZS biedt de leerling en het team van docenten begeleiding op maat. Dat kan in de klas zijn, maar ook op een vaste plek in de school met vaste medewerkers en zoveel mogelijk vaste tijden.

De mentor bespreekt de zorg met de zorgcoördinator. Samen wordt er een hulpvraag opgesteld. De zorgcoördinator brengt de leerling vervolgens in bij het OZS. Voor inbreng in het OZS is nog geen toestemming van ouders nodig, omdat dit een interne zorgconsultatie is. Ouders worden zoveel mogelijk op de hoogte gehouden.

Waar nodig wordt geadviseerd hulp in te schakelen van externe instanties (leerplicht, GGD, GGZ, etc.). Als de expertise van het OZC nodig is of een externe instantie moet worden geraadpleegd, is de toestemming van ouders wel nodig.

4.2.7 Onderwijsgeneralist

De onderwijsgeneralisten begeleiden leerlingen en/of mentoren bij hulpvragen. Zij kunnen vanuit klassenbezoeken stuiten op concrete hulpvragen, waarmee ze aan de slag gaan. Dit wordt besproken met de zorgcoördinator.

De onderwijsgeneralisten kunnen tevens aangestuurd worden door het OZS. Dit is het geval bij complexere hulpvragen. Er kan na bespreking in het OZS gekozen worden voor de inzet van een onderwijsgeneralist.

De onderwijsgeneralist kan de leerling op veel gebieden helpen, bijvoorbeeld bij het plannen en structureren van lesstof, het voeren van gesprekken over sociaal welbevinden, problemen op stage, etc. Op een locatie kunnen verschillende onderwijsgeneralisten werkzaam zijn. De onderwijsgeneralisten worden gecoördineerd en aangestuurd door de zorgcoördinator.

4.2.8 Orthopedagoog

De orthopedagoog wordt ingezet op verzoek van de directie, zorgcoördinator of mentor in samenspraak met de ouders/verzorgers van de leerling en/of de leerling zelf. Ook kan tijdens een OZS-bijeenkomst besloten worden om hem in te zetten. De orthopedagoog doet onder meer onderzoek op het gebied van intelligentie en didactische en sociaal-emotionele vaardigheden. Tevens geeft hij advies. De orthopedagoog is aanwezig op locatie.

De orthopedagoog:

- Interpreteert testgegevens en geeft advies aan de hand van dossiers aan het team en ouders;
- Is betrokken bij de aanname van nieuwe leerlingen;
- Voert, daar waar nodig, 16 jarigen onderzoek uit in verband met de Participatiewet;
- Voert individuele onderzoeken uit;
- Geeft adviezen aan ouders en collega's over hoe om te gaan met leerlingen.

4.3 Speciaal als het moet (derde lijn)

Zorg die niet binnen de school kan worden geboden valt onder zware zorg. Er is dan externe expertise en ondersteuning nodig.

4.3.1 Onderwijs Zorg Centrum (OZC)

Het OZC kan de volgende hulp bieden: ambulante begeleiding, diagnostiek van GGZ, BJ Gelderland, Tactus, AMK en GGD, integrale daghulp of de schakelklassen.

16

Integrale daghulp is voor leerlingen die in hun thuissituatie te weinig aanwijzingen krijgen om sociale vaardigheden aan de leren. Voor integrale daghulp is een indicatie van BJ Gelderland nodig. Leerlingen die een tijdelijke time-out nodig hebben, gaan naar de schakelklas waar ze drie maanden blijven en hun eigen schoolprogramma volgen. Vanuit de schakelklas gaan de leerlingen over het algemeen terug naar hun eigen klas, een andere school binnen het samenwerkingsverband of het voortgezet speciaal onderwijs (VSO). In een enkel geval, als er geen alternatieven zijn en de leerling de veiligheid binnen de school of het OZC in gevaar brengt, gaat een leerling naar 'Op de rails'.

Het OZC vergadert tweewekelijks. Komt het OZC er niet uit, dan wordt de leerling wordt besproken in het MDT (Multi Disciplinair Team). Dit bestaat uit de GGZ, BJ Gelderland, GGD, LPA, gedragswetenschappers OZC, een notulist en de voorzitter van het OZC. Daarnaast is er een toewijzingscommissie. Zij beslissen over een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor het praktijkonderwijs of het VSO, arrangementen en de (instroom en) bespreking van problematische leerlingen.

4.3.2 Zorg Advies Team (ZAT)

Het ZAT staat voor Zorg Advies Team en bestaat uit een leerplichtambtenaar, een medewerkervan Bureau Jeugdzorg, de schoolmaatschappelijk werkster, de jeugdarts, een ambulante hulpverlener van het Samenwerkingsverband (OZC), de zorgcoördinator en de afdelingsleiders. Het ZAT heeft enkele overlegmomenten per jaar en adviseert over leerlingen die worden ingebracht door de afdelingsleiders. Sinds de start van passend onderwijs is het ZAT afgeschaft op Het Rhedens. Wel zijn er tweejaarlijkse overlegmomenten met leerplichtambtenaren, GGZ-medewerkers en de school.

4.3.3 Leerplicht

Leerlingen moeten vanaf hun vijfde tot hun achttiende verjaardag naar school. De ouders zijn verplicht hierop toe te zien. De school en de leerplichtambtenaar controleren dit. Leerplicht geldt voor kinderen van 5 tot en met 16 jaar. Vanaf de eerste dat van de maand nadat een leerling 5 is geworden tot het einde van het schooljaar waarin het 16 is geworden of aan het einde van het twaalfde schooljaar. De basisschoolperiode telt mee voor acht jaar, ook als de leerling hier in werkelijkheid korter over heeft gedaan. Direct na de leerplicht begint de kwalificatieplicht. De kwalificatieplicht eindigt als een leerling een startkwalificatie heeft gehaald of 18 jaar is geworden.

De leerplichtambtenaar controleert of de leerplicht wordt nageleefd. Ook geeft hij voorlichting aan jongeren over het belang van naar schoolgaan en de gevolgen van het overtreden van de Leerplichtwet. Als een kind niet meer naar school wil omdat het een probleem heeft, dan zoekt de leerplichtambtenaar – in overleg met school en ouders – naar een oplossing. Ouders en school zijn en blijven echter primair verantwoordelijk voor het kind. Is er sprake van ongegrond verzuim, dan zijn ouders en leerlingen vanaf 12 jaar aansprakelijk. De leerplichtambtenaar is maandelijks aanwezig op school om het verzuim te controleren. Daarnaast kan zij opgeroepen worden.

Zie bijlage 9: protocol verzuim

4.3.4. JB Gelderland (Jeugdbescherming en -reclassering) en gemeente

Met de ingang van Passend Onderwijs is Bureau Jeugdzorg (BJZ) vervallen en zijn de taken van BJZ verdeeld onder JB Gelderland en de gemeente.

Alle ondersteuning vanuit het vrijwillige kader wordt gearrangeerd vanuit de gemeente. Je kunt hierbij denken aan ondersteuning via GGZ (waaronder Karakter, Pro Persona). De verwijzing wordt afgegeven door de huisarts en de beschikking door de gemeente. Overige vrijwillige ondersteuning loopt via de vindplaatsen (bijvoorbeeld school, politie, wijkteams). Vaak zal er voor onze doelgroep een doorverwijzing komen naar MEE of Pluryn. Voor deze hulp geeft de gemeente ook een beschikking af. School kan de beschikking aanvragen via schoolmaatschappelijk werkster.

4.3.5 Schoolmaatschappelijk werk (SMW)

Leerlingen, ouders en leraren kunnen met al hun vragen terecht bij de schoolmaatschappelijk werker. Zij biedt hen een luisterend oor, begeleiding en verwijst eventueel door naar meergerichte vormen van begeleiding en hulp. Door een nauwe samenwerking met het jongerenwerk is er zicht op potentiële problemen bij jeugdigen. Het lukt hierdoor sneller oplossingen te bieden en “ontsporing” van jongeren te voorkomen.

Er zijn verschillende manieren om aan te melden bij schoolmaatschappelijk werk:

- Via het OZS
- Via de docent/mentor/zorgcoördinator
- Rechtstreeks door ouders en leerlingen (info op de website)

SMW koppelt wekelijks terug. Indien nodig kan zorgcoördinator om informatie vragen. SMW koppelt alleen terug als er toestemming is van ouders en/of leerling.

4.3.6 GGD, jeugdarts en schoolverpleegkundige

Op de Tender werken een jeugdarts en een jeugdverpleegkundige. Ze zijn werkzaam bij de afdeling Jeugdgezondheidszorg van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM). De jeugdgezondheidszorg werkt preventief. Dat wil zeggen dat we eventuele problemen zo vroeg mogelijk proberen op te sporen. Leerlingen worden op verschillende momenten in hun ontwikkelingen onderzocht en er wordt gekeken naar de lichamelijke en de psychische gezondheid. Waar nodig wordt nauw samengewerkt met andere instanties zoals JB Gelderland, de Gelderse Roos (RIAGG), huisartsen en specialisten. Daarnaast worden er voorlichtingen en cursussen georganiseerd.

Op de Tender worden spreekuren gehouden door de jeugdarts en de jeugdverpleegkundige. Tijdens de spreekuren is er ruimte voor vervolgonderzoeken en om leerlingen te zien die worden aangemeld door ouders, zorgcoördinatoren, mentoren of het Onderwijs Zorg Steunpunt. Leerlingen en ouders/verzorgers kunnen zelf ook een afspraak maken.

Het spreekuur van de jeugdverpleegkundige is voor problemen en vragen over:

- Gewicht, voedingspatroon;
- Leefstijl (bewegen, slapen, alcohol, roken, drugs etc.);
- Situatie thuis en/of op school;
- Omgang met anderen (bijv. pesten);
- Puberteit.

Het spreekuur voor de jeugdarts is voor:

- Lichamelijke problemen gerelateerd aan school/stage;
- Gedragsproblemen;
- Sociaal-emotionele problemen (bijv. problemen met contact, faalangst, onzekerheid);
- Overige onderwerpen (bijv. groei, gehoor, motoriek, houding, algehele ontwikkeling);
- Ziekteverzuim.

De jeugdgezondheidszorg kijkt op verschillende momenten naar de ontwikkeling van kinderen. In het voortgezet onderwijs worden alle tweedejaars leerlingen opgeroepen voor een gezondheidsonderzoek. Bij alle vierdejaars leerlingen wordt een digitale vragenlijst afgenomen. Naar aanleiding van dit onderzoek en de vragenlijst kan er een verwijzing plaatsvinden naar het spreekuur van de jeugdverpleegkundige of de jeugdarts.

4.4 Zorgkaart

Bovenstaande zorg is beknopt weergegeven op de zorgkaart. Op deze zorgkaart staat tevens praktische informatie vermeld.

Zie bijlage 10 voor de zorgkaart.

Hoofdstuk 5

Leerling Gebonden Financiering

Dit is een bijdrage van het Ministerie (OC en W) voor leerlingen bij wie leerachterstanden optreden, die ontstaan zijn door verschillende oorzaken. Een andere term die hiervoor gebruikt wordt is 'rugzakje'. Het doel van een rugzak is deze leerlingen onderwijs bieden dat afgestemd is op hun individuele mogelijkheden en beperkingen. In het kader van het recht op keuzevrijheid en de toenemende vraag naar integratie van kinderen met een beperking in de samenleving, kunnen ouders kiezen voor het regulier voortgezet onderwijs in plaats van speciaal voortgezet onderwijs. Om in aanmerking te komen voor deze financiering heeft een kind een clusterindicatie nodig.

5.1 Clusters

De indeling geschiedt per cluster.

- Cluster 1: voor leerlingen met een visuele handicap
- Cluster 2: voor leerlingen met een auditieve en/of communicatieve handicap

Met de ingang van het passend onderwijs gaan de gelden die in het verleden bestemd waren voor cluster 3 en 4 direct naar het Samenwerkingsverband, die de gelden weer verdeeld over descholen. Het OZS op de Tender voldoet aan de eis van het passend onderwijs om leerlingen met deze ondersteuningsbehoefte te begeleiden.

Ouders van leerlingen met cluster 1 of 2 problematiek vragen in overleg met de school zelf een rugzakje aan bij één van de commissies van indicatiestelling: de school levert de gevraagde documenten. Als de Commissie voor Indicatiestelling heeft besloten dat een kind een indicatie krijgt, krijgt de Tender extra financiële middelen om het kind op school te kunnen ondersteunen. Mocht de ondersteuning die de Tender biedt niet toereikend zijn, dan wordt in samenspraak met ouders en ambulante begeleider van de cluster gekeken naar de meest passende plek voor de leerling. Dit zou een clusterschool kunnen zijn.

Bijlage Overzicht

Inhoud van de bijlagen:

1. Informatie Presentis
2. Communicatieschema*
3. Basis ondersteuningsprofiel Dialogschool
4. Pestprotocol*
5. Richtlijnen sociale media*
6. Informatie Leefstijl
7. Taal- en rekenbeleid
8. Protocol SVIB en beleidsdocument samenwerkingsverband
9. Protocol Schoolverzuim*
10. Zorgkaart De Tender*
11. Ontwikkelingsagenda De Tender
12. Protocol medisch handelen*
13. Protocol informatieverstrekking aan (niet samenwonende) ouders*
14. Rouwprotocol*
15. Schoolreglement voor leerlingen betreffende het gebruik van genotmiddelen*
16. Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling*

Alle bijlagen kunnen worden opgevraagd bij:

Beppie Boumans - de Tender

boumansb@hetrhedens.nl

*) Deze bijlagen vindt u op onze website.